

Çanakkale Cephesinde Ramazan Ve Kurban Bayramları Nasıl Kutlandı 1 Bölüm

— Sami Biber • 30 Mart 2025

ÇANAKKALE CEPHESİNDE RAMAZAN VE KURBAN BAYRAMLARI NASIL KUTLANDI?-1.BÖLÜM-

Biz Müslümanları bir kez daha Ramazan Bayramına ulaştırın Rabbimize sonsuz şükranlarımı arz ederek ve Tüm İslam Aleminin Ramazan bayramını en içten dileklerle kutlayarak Bismillah diyorum.

Sanırım artık herkes Çanakkale Savaşlarının 18 Mart 1915 Sabahı başlayıp 18 Mart 1915 Akşamı sona eren bir savaş olmadığını anlamıştır.

Peki aslında yaklaşık on bir ay süren ve hakkında pek çok bilgiyi artık edinmiş olduğumuz Çanakkale Savaşları esnasında Ramazan ve Kurban Bayramları nasıl kutlandı?

Çanakkale Savaşları sürerken tablo Mehmet Akif'in de ifade ettiği gibi aynen şöyleydi:

Öteden sâikalar parçalıyor âfâkı;
Beriden zelzeleler kaldırıyor a'mâkı;

Bomba şimşekleri beyninden inip her siperin;
Sönüyor göğsünün üstünde o arslan neferin.

Yerin altında cehennem gibi binlerce lâğam,
Atılan her lâğamın yaktığı yüzlerce adam.

Ölüm indirmede gökler, ölü püskürmede yer
O ne müdhiş tipidir: Savrulur enkâz-ı beşer...

Kafa, göz, gövde, bacak, kol, çene, parmak, el ayak,
Boşanır sırtlara, vâdilere, sağnak sağnak.

Saçıyor zırha bürünmüş de o nâmerd eller,
Yıldırım yayılımı tûfanlar, alevden seller.

Veriyor yangını, durmuş da açık sinelere,
Sürü halinde gezerken sayısız tayyâre.

Top tüfekten daha sık, gülle yağın mermiler...
Kahraman orduyu seyret ki bu tehlide güler!

Gökler ölüm indirirken, yer ölü püskürürken bir bayramı kutlamak mümkün müydü?

İşte bu sorunun cevabını verebilmek için önce Çanakkale Savaşlarında Ramazan ve Ramazan Bayramının tam tarihini verelim.

Çanakkale Kara Savaşlarının en şiddetlendiği Temmuz ayında, 13 Temmuz 1915'de Ramazan Ayı başlamıştı

Hem böyle çok sıcak bir aya denk gelmesi, hem oruç tutulacak sürenin çok uzun olması, hem de savaş halinde bulunduğumuzdan Şeyhülislam Ürgüplü Mustafa Hayri Efendi, kutsal cihat ve seferberlik ilan ettiğimiz 1914 Senesinde fetvayı vermişti: " Savaşın askerler Ramazan ayında oruç tutmakla mükellef değildirler."

İşte bu fetva dolayısıyla Çanakkale'de savaşın er ve erbaşların neredeyse tamamına yakını Ramazan ayında oruç tutmamışlardı. Ancak yine de o günlerle ilgili kayıtlarda Ramazan ayını çok zor şartlar altında geçiren askerlerin cepheye daha rahat oruç tutabilmesi için hurma ve zeytin sayısının artırılması, oruç tutanlara daha çok reçel verilmesi ile ilgili yazışmalar sebebiyle bazı er ve erbaşların her şeye rağmen oruç tuttıkları anlaşılmaktadır ki özellikle birliklerdeki imamlar, gönüllü savaşın tarikat mensupları ve " Şartlar ne olursa olsun ben orucumu tutarım " Diyen er ve erbaşlardı bunlar, sayıları çok fazla olmasa da..

İşte bu zor şartlar içinde şartları daha da zorlaştıran durum İngiliz ve Anzakların en kanlı saldırılarını 9 Ağustosta yapmış olmalarıydı. Yani Ramazan Bayramına dört gün kala düşmanla en kanlı savaşımızı yapmış ve 10 Ağustosta, pek çok şehit versek de kazanan taraf biz olmuştuk (Anafartalar Zaferi diyoruz bu zafere)

Derken efendim 12 Ağustos günü geldi çattı. Yani Ramazan Bayramı günü.

Pek çok hatıratın anladığımız kadarıyla " Türklere saldırmanın tam zamanıdır." diye düşünen İngilizlerin 160.000 Kişilik bir orduyu harekete geçirdiği bir anda Türk ordusunun topluca bayram namazı kılması mümkün değildi ama yine de bazı birlikler, mesela 11. Tümen, imamları ile birlikte bayram namazı kıldı.

Yine 9. Tümenin de Bayram Namazı kıldığı anlaşılıyor her ne kadar bu namazın hikayesi biraz efsane olsa da.

Evet, efsaneye göre (ama anlatana göre gerçekten olmuştur) 9. Tümenin komutanı Vehip Paşa, tümenin imamına bayram arifesinde " İmam efendi ! Asker ille de bayram namazı kılmak ister. Ama bu -düşman saldırıp dururken- çok tehlikeli. Sen münasip bir şekilde bu şartlarda bayram namazı kılınmayacağını anlat ve askeri ikna et." der.

İmam, paşanın yanından henüz bir iki adım atmıştır ki paşanın yanına nur yüzlü biri yanaşır ve " Oğlum ! Sakın askere bir şey deme. Allah büyüktür. O'nun dediği olur." Der.

Ertesi günü yer-gök nur kaplanmışken bizim tarafta tekbirler yükselmeye başlar.

İngiliz ordusunda bulunan Müslüman erler bu tekbir seslerini duyunca bizim tarafa geçerler ve bizimkilerle birlikte bayram namazını kılarlar ancak o erler tekrar İngilizlerin tarafına dönünce kurşuna dizilirler.

Evet, Osman Nuri Topbaş, "Abide şahsiyetleri ve Müesseseleri ile Osmanlı " Adlı kitabında " Tamamen gerçek " diyerek böyle bir olaydan bahsediyor. Bu efsane olayın gerçekliği elbette tartışılır ama yine de gerçek bile olsa bu olay bize tüm ordunun değil 9. Tümenin bayram namazı kıldığını gösterir.

12 Ağustos 1915'de bütün erler mümkün olduğu kadar o gün en temiz kıyafetlerini giydi, imkan bulanlar gusül abdesti aldı. Bayramlaşmayı ise birbirlerini kucaklayarak yaptılar. Ama?

Ama Çanakkale Cephesindeki askerin çoğu 12 Ağustos 1915'in Ramazan Bayramı olduğunun

farkında bile değildi. Farkında olanlar ise büyük bir hasret ve üzüntü içindeydiler zira pek çoğu bir önceki Ramazan Bayramını aileleriyle kutlamışlardı.

Çanakkale Cephesinde Ramazan Bayramının ikinci günü çok büyük bir üzüntü yaşandı.

Evet, Çanakkale'de Ramazan Bayramının ikinci günü de gavurun saldırıları durmamıştı. Tıpkı bugün İsrail gavurunun Ramazan, bayram dinlemeyip Müslümanlara kudurmuş köpek misali saldırdığını gibi İngiliz Gavuru da özellikle bayram günü saldırıları arttırmıştı ve işte bu saldırıları sırasında Anafartalar Grup Komutanı Mustafa Kemal'in komutası altında bulunan alaylardan 57. Alayın komutanı Hüseyin Avni Bey, Karargah çadırının üzerine düşen bir obüs güllesiyle saat 14.15'de ağır yaralandı ve akabinde kurtarılamayarak şehit düştü.

[Bu vesileyle bir hususun da altını çizelim: Çanakkale Cephesinde 57. Alay, bazılarının iddia ettiği gibi tamamen yok olmamıştır. Evet, büyük kayıplar verdiği doğrudur ama tamamen yok olma diye bir şey söz konusu değildir.]

Çanakkale Savaşlarında Ramazan Bayramı işte böyle acılarla, çilelerle geçti. Peki Kurban Bayramı?

Kurban Bayramında neler yaşandığını da 2. Bölümde ele alalım.

TÜM İSLAM ALEMİNİN MÜBAREK RAMAZAN BAYRAMINI BİR KEZ DAHA EN İÇTEN
DİLEKLERİMLE KUTLAR BAŞTA ÜLKEMİZ VE ZULÜM ALTINDA İNLEYEN TÜM İSLAM ÜLKELER
İÇİN HAYIRLAR GETİRMESİNİ NİYAZ EDERİM YÜCE RABBİMDEN.